

RAAMWERK

HYBRIDE LEEROMGEVINGEN

INLEIDING

WAT IS HET FONTYS RAAMWERK HYBRIDE LEEROMGEVINGEN?

Het raamwerk Hybride Leeromgevingen is binnen het Fontysbrede Programma ‘Hybride leeromgevingen’ ontwikkeld. Het raamwerk kan als gespreksinstrument ingezet worden bij de (door)ontwikkeling van een hybride leeromgeving. Hybride leeromgevingen worden binnen het raamwerk gedefinieerd als leeromgevingen op het grensvlak van onderwijs- en beroepspraktijk, waar studenten, docenten en werkveldpartners samen leren, werken en onderzoeken vanuit authentieke vraagstukken. Op dit grensvlak kan de mate waarin leren, werken en onderzoeken met elkaar geïntegreerd worden – de mate van hybriditeit – per leeromgeving verschillen. Het raamwerk helpt bij het onderscheiden van verschillende leeromgevingen op het grensvlak van onderwijs en beroepspraktijk.

HOE IS HET RAAMWERK OPGEBOUWD?

Het raamwerk hybride leeromgevingen heeft een horizontale en verticale as. Samen vormen deze assen een matrix. Binnen deze matrix kunnen hybride leeromgevingen gepositioneerd worden. Je kan klikken op de verschillende bollen binnen de matrix, dan verschijnt er rechts in beeld een toelichting wat de betreffende positie inhoudt.

De **horizontale as** van het instrument geeft het continuüm van hybridisering weer. Het continuüm gaat van ‘afstemming’ naar ‘incorporatie’ naar ‘hybridisering’, waarbij de contexten van opleiding en werkveld steeds meer met elkaar geïntegreerd worden. Start je aan de linkerkant van het continuüm, dan vertrek je vanuit de onderwijspraktijk. Start je rechts, dan vertrek je vanuit de beroepspraktijk. De **verticale as** geeft de elementen van curriculumontwerp en interorganisatieel samenwerken weer. Deze 17 elementen zijn onderverdeeld in een strategisch (2 elementen), tactisch (7 elementen) en operationeel niveau (8 elementen). Bij strategisch ligt de focus op de koers van de leeromgeving, bij tactisch op de organisatie hiervan en bij operationeel op de invulling en vormgeving.

WAAR IS HET RAAMWERK OP GEBASEERD?

De horizontale as is gebaseerd op de typologie van Bouw, Zitter & De Bruijn (2019, 2020), waarmee variaties van leeromgevingen op het grensvlak van onderwijs en de beroepspraktijk getypeerd worden. De verticale as is geïnspireerd op het curriculaire spinnenweb van Van den Akker (2003) en literatuur over interorganisatieel samenwerken (o.a. Bryson, Crosby & Stone, 2015). Daarnaast heeft een uitgebreid panel van experts en ervaringsdeskundigen bijgedragen aan de ontwikkeling van dit raamwerk.

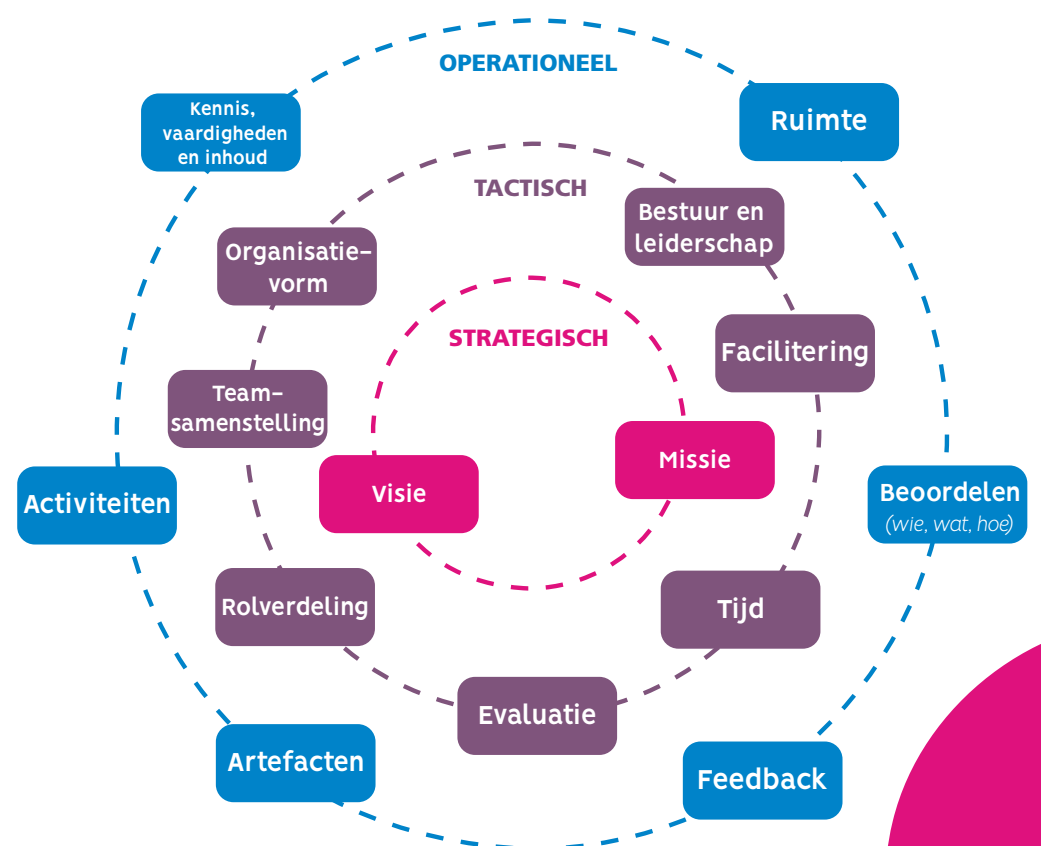
WANNEER KAN HET RAAMWERK GEBRUIKT WORDEN?

Je kunt het raamwerk gebruiken als hulpmiddel bij het voeren van een gesprek over de hybride leeromgeving. Studenten, docenten en werkveldpartners kunnen allemaal gebruik maken van het raamwerk, bij voorkeur in samenspraak. Volgens dit raamwerk zijn alle posities op het continuüm goed. Het raamwerk kent dus een open benadering: het is aan de gebruikers om te bepalen waar zij (willen) staan. Bij gebruik is het wel aan te raden vooraf één specifieke context in gedachten te nemen, bijvoorbeeld de gehele opleiding of juist een specifieke onderwijseenheid.

Het dient de volgende vijf toepassingsgebieden:

1. *Duiden*: Het raamwerk kan dienen bij het duiden van de leeromgeving. Het helpt een gezamenlijk beeld en taal te creëren: waar hebben we het over als we praten over hybride leeromgevingen?
2. *Inzicht geven*: Het raamwerk kan inzicht geven in de fase waarin een hybride leeromgeving zich bevindt.
3. *Ambitie bepalen*: Het raamwerk kan helpen bij het bepalen van de ambitie: waar willen we als hybride leeromgeving naartoe werken? Wat is ons ideaalbeeld?
4. *Monitoren*: Het raamwerk kan helpen bij het in kaart brengen en verwoorden van (eventuele) ontwikkelingen naar een andere fase binnen het continuüm. Verschillende praktijken kunnen zo bovendien op eenduidige manier worden gevolgd en met elkaar vergeleken.
5. *Ondersteunen*: Het raamwerk kan helpen duidelijk te maken waar of op welk aspect ondersteuning nodig is bij het (verder) ontwikkelen van een hybride leeromgeving.

SPINNENWEB ALS LEIDRAAD VOOR DE VERTICALE AS VAN HET RAAMWERK

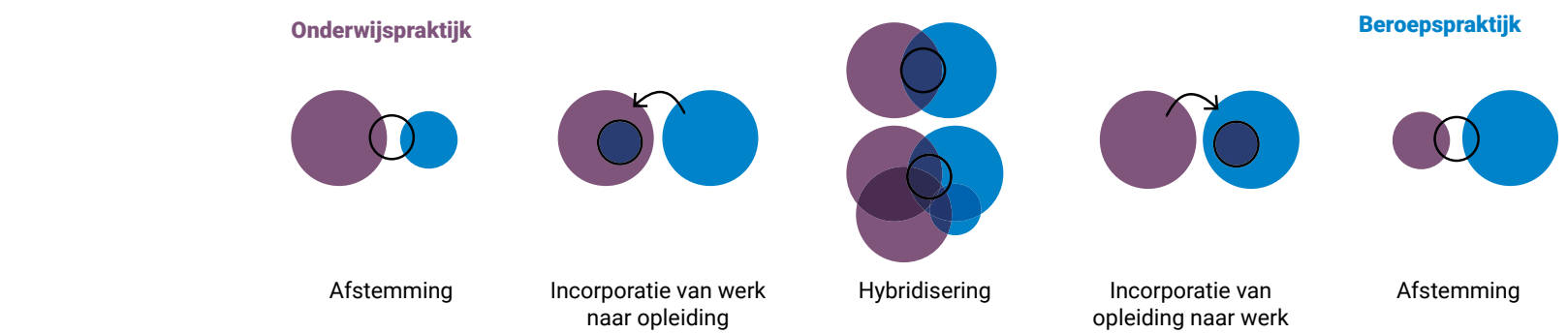
Literatuur

Akker, J. van den (2003). Curriculum perspectives: an introduction. In J. van den Akker, W. Kuiper & U. Hameyer (eds.), Curriculum Landscapes and Trends, (pp. 1–10). Dordrecht: Kluwer Academic Publishers.

Bouw, E., Zitter, I., & de Bruijn, E. (2019). Characteristics of learning environments at the boundary between school and work—A literature review. Educational Research Review, 26(1), 1–15.

Bouw, E., Zitter, I., & De Bruijn, E. (2020). Designable elements of integrative learning environments at the boundary of school and work: a multiple case study. Learning Environments Research, 1–31.

Bryson, J. M., Crosby, B. C., & Stone, M. M. (2015). Designing and implementing cross-sector collaborations: Needed and challenging. Public administration review, 75(5), 647–663.

RAAMWERK

hybride leeromgevingen

	STRATEGISCH Welke koers varen we met onze leeromgeving?				
Visie					
Missie					

	TACTISCH Hoe is onze leeromgeving georganiseerd?				
Organisatievorm					
Bestuur en leiderschap					
Facilitering					
Teamsamenstelling					
Rolverdeling					
Evaluatie					
Tijd					

	OPERATIONEEL Hoe geven we onze leeromgeving vorm?				
Kennis, vaardigheden en inhoud					
Activiteiten					
Artefacten					
Feedback					
Beoordelen - Wie					
Beoordelen - Wat					
Beoordelen - Hoe					
Ruimte					

VERKLARENDE WOORDENLIJST

HYBRIDE LEEROMGEVING

“Leeromgevingen op het grensvlak van onderwijs- en beroepspraktijk, waar studenten, docenten en werkveldpartners samen leren, werken en onderzoeken vanuit authentieke vraagstukken.”

PRIMAIRE ACTOREN

In een hybride leeromgeving zijn studenten, docenten en werkveldpartners primaire actoren. Hieronder wordt verstaan:

Studenten: hbo-studenten (voltijd, deeltijd, post-hbo) die traditioneel de rol van lerende/werkende/toekomstige werknemer of professional innemen.

Docenten: hbo-docenten, die traditioneel de rol van coach, onderzoeker, expert of accountmanager innemen. Ook wel onderwijsprofessional genoemd.

Werkveldpartners: organisaties en/of personen uit het werkveld die traditioneel de rol van vakexpert of opdrachtgever innemen. Ook wel beroepsprofessionals, werkveldprofessionals of werkgever genoemd.

SECUNDAIRE ACTOREN

Betrokkenen zoals lectoren, patienten, klanten of wijkbewoners.

BOUNDARY CROSSER

Iemand die elementen van de onderwijspraktijk naar de beroepspraktijk brengt en vice versa ten behoeve van leren, onderzoeken en/of innoveren. Dat kunnen studenten, docenten en/of professionals zijn.

INTERDISCIPLINAIR

Term die verwijst naar een werkwijze waarbij de inzichten vanuit meerdere vakgebieden gecombineerd en gebruikt worden.

ONDERWIJSPRAKTIJK

Context van de hogeschool/opleiding.

BEROEPSPRAKTIJK

Context van het werkveld/de professionals.

OPLEIDING

Verzamelterm voor studenten en docenten binnen één of meerdere opleidingen van de hogeschool.

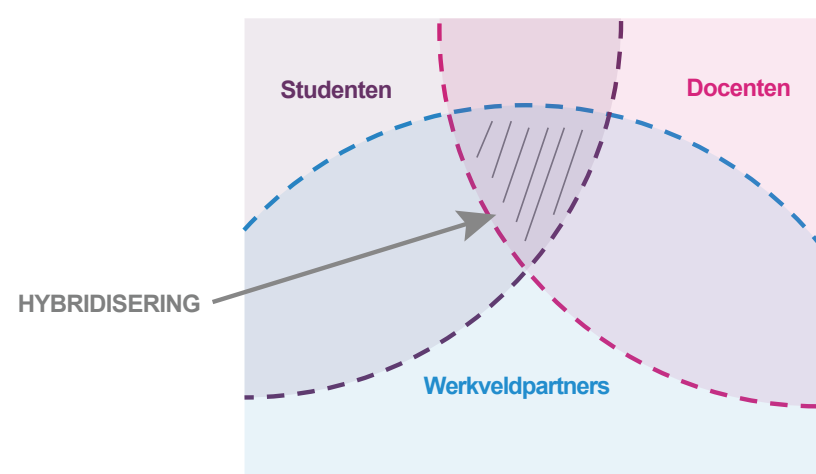
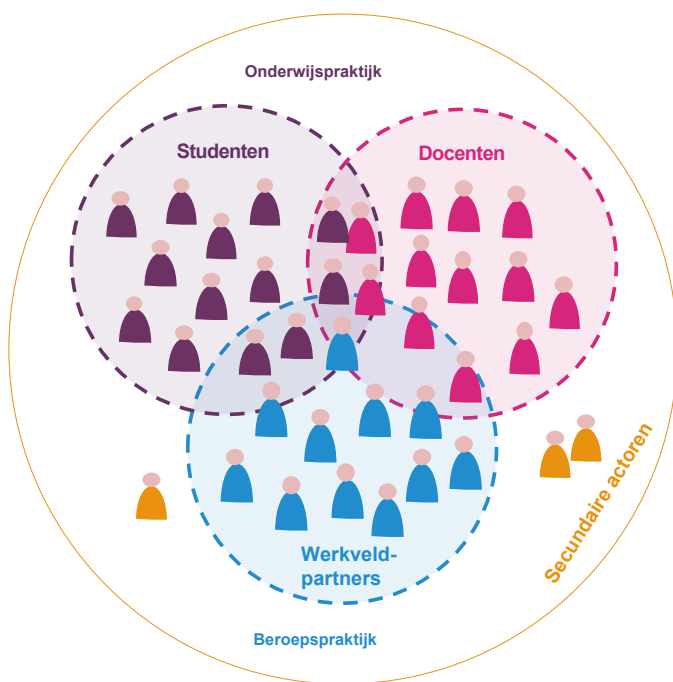
WERKVELD

Verzamelterm voor werkveldpartners.

REGIO

Geografisch gebied waar de hybride leeromgeving impact wil hebben. Dit gebied kan relatief klein (regionaal) of groot zijn (nationaal/internationaal).

Actoren in een Hybride Leeromgeving

Custers, M., Bos, P., Jansen, J., & Poelmans, P. (2021). *Raamwerk hybride leeromgevingen*. Fontys Hogescholen. <https://fontys.nl/Hybride-Leeromgevingen/Raamwerk.htm>